

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of דף ד of עבודה זרה. Some of the topics we will learn about include.

The Gemara discusses several contradictions in Pesukim regarding

כה
The times that Hashem shows his full strength

חימה
The times that Hashem expresses anger;

The discussion regarding
אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו
Hashem does not treat his creations with undue severity, and they are given the opportunity to clear themselves. And the distinction between the punishment of Jews with mercy and the punishment of non-Jews without mercy.

A discussion regarding the כעס of Hashem.

A

כח

חימה

אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו

כעס

B

לא ליצלי איניש צלותא דמוספי בתלת שעי קמייתא דיומא

ביומא קמא דריש שתא ביחיד
On ראש השנה, a person should not daven מוסף in private during the first three hours of the day, because

דלמא כיון דמפקיד דינא דלמא מעייני בעובדיה ודחפו ליה מידחי

Since there is כעס during these hours, the בית דין של מעלה might scrutinize this person's deeds, and his prayer will be rejected.

B

לא ליצלי איניש צלותא דמוספי בתלת שעי קמייתא דיומא ביומא קמא דריש שתא ביחיד דלמא כיון דמפקיד דינא דלמא מעייני בעובדיה ודחפו ליה מידחי

1

So, let's review ...

The Gemara discusses several contradictions in Pesukim:

רב חנינא בר פפא

רמי

One Pasuk states

שדי לא מצאנוהו שגיא כח

Hashem does not show his full strength.

However, two other Pesukim state

גדול אדונינו ורב כח

And

ימינך ה' נאדרי בכח

Indicating that Hashem does show his strength?

The Gemara reconciles the two

לא קשיא

כאן בשעת הדין

כאן בשעת מלחמה

During times of judgment, Hashem does show his full strength, because this would bring destruction to the world.

However, during times of war, Hashem does not show his full strength to save the Jews from their enemies.

=====

רבי חמא בר' חנינא

רמי

One Pasuk states

חימה אין לי

Hashem does not express anger.

While another Pasuk states

נוקם ה' ובעל חימה

Hashem does express anger?

The Gemara reconciles the two

לא קשיא

כאן בישראל

כאן בעובדי כוכבים

Toward the Yidden Hashem does not express anger, but toward idol worshippers, Hashem does express anger.

1

רב חנינא בר פפא

רמי

?

Two other Pesukim state

גדול אדונינו ורב כח

and

ימינך ה' נאדרי בכח

Indicating that Hashem does show his strength?

One Pasuk states

שדי לא מצאנוהו

שגיא כח

Hashem does not show his full strength.

לא קשיא

כאן בשעת מלחמה

However, during times of war, Hashem does show his full strength to save the Jews from their enemies.

כאן בשעת הדין

During times of judgment, Hashem does not show his full strength, because this would bring destruction to the world.

רב חנינא בר פפא

רמי

?

Another Pasuk states

נוקם ה' ובעל חימה

Hashem does express anger?

One Pasuk states

חימה אין לי

Hashem does not express anger.

לא קשיא

כאן

בעובדי כוכבים

Toward idol worshippers, Hashem does express anger.

כאן

בישראל

Toward the Yidden Hashem does not express anger.

2 רב חנינא בר פפא says
 תרוייהו בישראל
 Both Pesukim refer to the Yidden, and
 חימה אין לי
 שכבר נשבעתי
 Although Hashem does have anger, Hashem swore that he
 will not express anger toward the Yidden, as the Pasuk
 continues
 מי יתנני
 ... שלא נשבעתי
 ... אהיה שמיר ושית
 =====

2

רב חנינא בר פפא

תרוייהו בישראל

Both Pesukim refer to the Yidden,

חימה אין לי

שכבר נשבעתי

Although Hashem does have anger,
Hashem swore that he will not express anger
toward the Yidden,
as the Pasuk continues

מי יתנני

שלא נשבעתי ...

אהיה שמיר ושית ...

3 The Gemara proceeds with an example of the previously
 mentioned statement
 אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו
 Hashem does not treat his creations with undue severity,
 and they are first given an opportunity to clear
 themselves.

3

אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו

Hashem does not treat his creations
with undue severity,
and they are first given an opportunity
to clear themselves.

4 As Rashi cited a Pasuk in זכריה ביום הזה הוא אבקש להשמיד את כל הגוים

אמר הקב"ה
אבקש בניגני שלהם אם יש להם זכות אפדם
ואם לאו אשמידם
Hashem will first try to find merits even for the non-Jews
and redeem them, but if they have none, he will punish
them without mercy.

And רבא brought an example to this from a Pasuk in איוב
אך לא בעי ישלח יד אם בפידו להן שוע

Hashem told the Yidden
כשאני דן את ישראל
אין אני דן אותם כעובדי כוכבים
אלא אני נפרע מהן כפיד של תרנגולת
The idol worshippers are punished without mercy, all at
once, but the Yidden are punished with mercy, gradually,
like the chickens that peck slowly at their feed.

As Rashi explains;
נפרע מהן מעט מעט בהסתר פנים
לפדותם מעונותיהן
כדי שיזכו לעוה"ב
Hashem punishes the Yidden gradually to cleanse them of
their sins so that they merit the world to come.

OR
The Pasuk teaches
אפילו אין ישראל עושין מצוה לפני כי אם מעט
כפיד של תרנגולין שמנקרין באשפה
אני מצרפן לחשבון גדול
Even if the Yidden only fulfill Mitzvos in small amounts
like the chickens who peck in the garbage heap, Hashem
will combine their merits until they amass a large amount.

OR
The Pasuk teaches
בשכר שמשועין לפני
אני מושיע אותם
Hashem will save the Yidden, in the merit of that they cry
out to Hashem.
=====

4 זכריה ביום הזה הוא אבקש להשמיד את כל הגוים

אמר הקב"ה
אבקש בניגני שלהם אם יש להם זכות אפדם
ואם לאו אשמידם

Hashem will first try to find merits
even for the non-Jews and redeem them,
but if they have none, he will punish them without mercy.

איוב brought an example from a Pasuk in רבא

אך לא בעי ישלח יד
אם בפידו להן שוע

Hashem told the Yidden
כשאני דן את ישראל
אין אני דן אותם כעובדי כוכבים
אלא אני נפרע מהן כפיד של תרנגולת
Idol worshippers are punished without mercy,
all at once,
but the Yidden are punished with mercy, gradually,
like the chickens that peck slowly at their feed.

As Rashi explains;
נפרע מהן מעט מעט בהסתר פנים
לפדותם מעונותיהן
כדי שיזכו לעוה"ב
Hashem punishes the Yidden gradually to cleanse them
of their sins so that they merit the world to come.

Or - The Pasuk teaches
אפילו אין ישראל עושין מצוה לפני
כי אם מעט
כפיד של תרנגולין שמנקרין באשפה
אני מצרפן לחשבון גדול

Even if the Yidden only fulfill Mitzvos in small amounts
like the chickens who peck in the garbage heap,
Hashem will combine their merits
until they amass a large amount.

Or - The Pasuk teaches
בשכר שמשועין לפני
אני מושיע אותם
Hashem will save the Yidden,
in the merit of that they cry out to Hashem.

5 The Gemara proceeds with a contradiction in the following Pesukim:

רב פפא רמי

One Pasuk states

אל זועם בכל יום

Hashem expresses anger every day, and nevertheless the world holds up.

While another Pasuk states

לפני זעמו מי יעמוד

Who can withstand Hashem's anger?

The Gemara reconciles the two

לא קשיא כאן ביחיד

כאן בצבור

An individual cannot withstand Hashem's anger, but the public can withstand Hashem's anger.

=====

5

רב פפא רמי

Another Pasuk states

לפני זעמו מי יעמוד

Who can withstand Hashem's anger?

One Pasuk states

אל זועם בכל יום

Hashem expresses anger every day, and nevertheless the world holds up.

The Gemara reconciles the two

לא קשיא כאן ביחיד
כאן בצבור

An individual cannot withstand Hashem's anger, but the public can withstand Hashem's anger.

6 The Gemara proceeds with a discussion in the previously mentioned Pasuk
אל זועם בכל יום

וכמה זעמו רגע
The כעס lasts for one second.
ואין כל בריה יכולה לכוין אותה רגע
חוץ מבלעם הרשע
And only בלעם was able to calculate the exact moment of Hashem's anger.
As the Pasuk states
ויודע דעת עליון

שהיה יודע לכוין אותה שעה שהקב"ה כועס בה

And the Pasuk in מיכה states
'למען דעת צדקות ה'
Hashem told the Yidden
ראו כמה צדקות עשיתי עמכם
שלא כעסתי עליכם כל אותן הימים
You should recognize my goodness to you that I did not become angry in the times of בלעם, because
שאם כעסתי עליכם
לא נשתייר משונאיהן של ישראל שריד ופליט
Had I become angered, בלעם's curses would have caused the destruction of all the Yidden.

The Gemara continues
אימת רתח
בתלת שעי קמייתא
כי חוורא כרבלתא דתרנגולא
And this כעס occurs after the first three hours of the day, when the rooster's crown become completely white, because
בשעה שהמלכים מניחין כתרין בראשיהן ומשתחוין לחמה
ומיד כועס הקב"ה
This is the time that non-Jewish kings rise, don their crowns and bow to the sun.

6 **אל זועם בכל יום**
וכמה זעמו רגע
The כעס lasts for one second.
ואין כל בריה יכולה לכוין אותה רגע
חוץ מבלעם הרשע
And only בלעם was able to calculate the exact moment of Hashem's anger.

As the Pasuk states
ויודע דעת עליון
לפי יודע לכוין אותה שעה שהקב"ה כועס בה

And the Pasuk in מיכה states
למען דעת צדקות ה'
Hashem told the Yidden
ראו כמה צדקות עשיתי עמכם
שלא כעסתי עליכם כל אותן הימים
You should recognize my goodness to you that I did not become angry in the times of בלעם,

because
שאם כעסתי עליכם
לא נשתייר משונאיהן של ישראל
שריד ופליט
Had I become angered, בלעם's curses would have caused the destruction of all the Yidden.

אימת רתח
בתלת שעי קמייתא
כי חוורא כרבלתא דתרנגולא
And this כעס occurs after the first three hours of the day, when the rooster's crown become completely white,
because
בשעה שהמלכים מניחין כתרין בראשיהן
ומשתחוין לחמה
מיד כועס הקב"ה
This is the time that non-Jewish kings rise, don their crowns and bow to the sun.

7 The Gemara continues; therefore,
 אמר רב יוסף
 לא ליצלי איניש צלותא דמוספי
 בתלת שעי קמייתא דיומא
 ביומא קמא דריש שתא ביחיד
 On ראש השנה, a person should not daven מוסף in private
 during the first three hours of the day, because
 דלמא כיון דמפקיד דינא
 דלמא מעייני בעובדיה ודחפו ליה מידחי
 בית דין של מעלה כעס during these hours, the מעלה
 might scrutinize his deeds, and his prayers will be
 rejected.

And the Gemara qualifies:

1.
 This concern is only for a
 יחיד
 Because he has less merits to protect him; but not for a
 ציבור
 דנפישא זכותיה
 The congregation may Daven any time, because their
 many merits will protect them.

2.
 And this concern is only for
 תפילת מוסף
 Because as Rashi explains
 הואיל וזמנה כל היום
 יש שמתפללין אותה בבוקר ויש מאחרין
 Since the time for מוסף is the whole day, the ציבור might
 daven later after the יחיד, and he will not be protected by
 the הציבור.
 But this concern is not for
 תפילת שחרית
 Even for a יחיד, because
 כיון דאיכא צבורא דקא מצלו
 לא קא מדחי
 Since there is a תפלה, זמן תפלה also Davens early at the
 same time as the יחיד, and he will be protected by the כח
 הציבור.

7

אמר רב יוסף

**לא ליצלי איניש צלותא דמוספי
 בתלת שעי קמייתא דיומא
 ביומא קמא דריש שתא ביחיד**

*On ראש השנה, a person should not daven מוסף in private
 during the first three hours of the day,
 because*

**דלמא כיון דמפקיד דינא
 דלמא מעייני בעובדיה ודחפו ליה מידחי**

*Since there is כעס during these hours,
 the מעלה might scrutinize his deeds,
 and his prayers will be rejected.*

The Gemara qualifies

1

This concern is only for a

יחיד

*Because he has less merits to protect him;
 but not for a*

ציבור

דנפישא זכותיה

*The congregation may Daven any time,
 because their many merits will protect them.*

2

And this concern is only for

תפילת מוסף

Because as Rashi explains

הואיל וזמנה כל היום

*יש שמתפללין אותה בבוקר ויש מאחרין
 Since the time for מוסף is the whole day,
 the ציבור might daven later after the יחיד,
 and he will not be protected by the כח הציבור.*

But this concern is not for

תפילת שחרית

even for a יחיד, because

**כיון דאיכא צבורא דקא מצלו
 לא קא מדחי**

*Since there is a תפלה,
 זמן תפלה also Davens early at the same time as the יחיד,
 and he will be protected by the כח הציבור.*

8

3.
And this concern is only on
ראש השנה
Because
מתוך שהוא מתפלל מלכיות זכרונות ושופרות
מיפקד דינא טפי
There is strict judgement during מוסף, because he
mentions the Pesukim associated with the יום הדין.
But there's no concern during
מוספי כל השנה
Because
הן שבה וספורי מעשה
The all-year is praises of Hashem and
recitation of the קרבנות.

And although in the previous Daf the Gemara says
שלוש ראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה
Hashem learns Torah during the first three hours, but
there is no judgment until later?

The Gemara explains, however,
Either
איפוך
First Hashem judges the world, and afterward he learns
Torah
OR
לעולם לא תיפוך
תורה דכתיב בה אמת
אין הקב"ה עושה לפניו משורת הדין
Since Torah is associated with the truth, therefore, at that
time, Hashem does not go beyond the letter of the law.
However
דין דלא כתיב ביה אמת
הקב"ה עושה לפניו משורת הדין
Since Judgment is not associated with the truth, therefore,
at that time, Hashem does go beyond the letter of the law.
=====

8

3

ראש השנה

Because

**מתוך שהוא מתפלל
מלכיות זכרונות ושופרות
מיפקד דינא טפי**

*There is strict judgement during מוסף,
because he mentions the Pesukim
associated with the יום הדין.*

But there's no concern during

מוספי כל השנה

Because

הן שבה וספורי מעשה

*The all-year is praises of Hashem
and recitation of the קרבנות.*

Although in the previous Daf the Gemara says

**שלוש ראשונות
הקב"ה יושב ועוסק בתורה**

*Hashem learns Torah during the first three hours,
but there is no judgment until later?*

The Gemara explains...

Either

איפוך

*First Hashem judges the world,
and afterward he learns Torah*

OR

**לעולם לא תיפוך
תורה דכתיב בה אמת
אין הקב"ה עושה לפניו משורת הדין**

*Since Torah is associated with the truth,
therefore, at that time, Hashem does not go
beyond the letter of the law.*

However

**דין דלא כתיב ביה אמת
הקב"ה עושה לפניו משורת הדין**

*Since Judgment is not associated with the truth,
therefore, at that time, Hashem does go
beyond the letter of the law.*

9 The Gemara proceeds with four Aggadic statements of רבי יהושע בן לוי that are alluded to in יום מעיד טרף בעגל סימן 1. יום

אמר רבי יהושע בן לוי מאי דכתיב אשר אנכי מצוך היום לעשותם

היום לעשותם ולא למחר לעשותם
The Mitzvos are to be fulfilled only in this world.
But the Mitzvos cannot be fulfilled in הבא עולם.

And היום לעשותם ולא היום ליטול שכרן
The reward for Mitzvos is not distributed in this world, only in הבא עולם.

2. מעיד

אמר רבי יהושע בן לוי כל מצות שישראל עושין בעולם הזה באות ומעידות אותם לעולם הבא
All the Mitzvos that the Yidden fulfill in this world will vouch for them in the world to come.

9 Four Aggadic statements of רבי יהושע בן לוי that are alluded to in

יום מעיד טרף בעגל

1

יום מעיד טרף בעגל

אמר רבי יהושע בן לוי מאי דכתיב

אשר אנכי מצוך היום לעשותם

היום לעשותם ולא היום ליטול שכרן
The reward for Mitzvos is not given in this world, only in הבא עולם.

היום לעשותם ולא למחר לעשותם
The Mitzvos are to be fulfilled only in this world. But the Mitzvos cannot be fulfilled in הבא עולם.

2

יום מעיד טרף בעגל

אמר רבי יהושע בן לוי

כל מצות שישראל עושין בעולם הזה באות ומעידות אותם לעולם הבא

All the Mitzvos that the Yidden fulfill in this world will vouch for them in the world to come.

10 3.
טרף

ואמר רבי יהושע בן לוי
כל מצות שישראל עושין בעולם הזה
באות וטורפות אותם לעובדי כוכבים לעולם הבא על פניהם
All the Mitzvos that the Yidden fulfill in this world will
come, as the Pasuk states
ושמרתם ועשייתם
כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים

נגד העמים לא נאמר
אלא לעיני העמים

4.
עגל

וא"ר יהושע בן לוי
לא עשו ישראל את העגל
אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה
The Yidden made the golden calf merely to show that
Teshuvah atones for one's sins.
As the Pasuk states
... מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים
As Rashi explains
גבורים ושליטים ביצרם היו
אלא גזירת מלך היתה לשלוט בם
The Yidden were able to control their temptations, but it
was decreed from above that they give in to the הרע to
teach the power of תשובה.

10

3
יום מעיד טרף בעגל

ואמר רבי יוחנן בן אבוי

כל מצות שישראל עושין בעולם הזה
באות וטורפות אותם לעובדי כוכבים
לעולם הבא על פניהם

All the Mitzvos that the Yidden fulfill in this world
will come and hit the Non-Jews on their faces
in the world to come,
as the Pasuk states

ושמרתם ועשייתם
כי היא חכמתכם ובינתכם
לעיני העמים

נגד העמים לא נאמר
אלא לעיני העמים

4
יום מעיד טרף בעגל

וא"ר יוחנן בן אבוי

לא עשו ישראל את העגל
אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה

The Yidden made the golden calf merely to show
that Teshuvah atones for one's sins.

As the Pasuk states

מי יתן והיה לבבם זה להם
ליראה אותי כל הימים...

As Rashi explains

גבורים ושליטים ביצרם היו
אלא גזירת מלך היתה לשלוט בם
The Yidden were able to control their temptations,
but it was decreed from above
that they give in to the הרע
to teach the power of תשובה.